УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 77. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го КВІТНЯ (APRIL) 1969 No. 77. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 25 квітня 1969

В АМЕРИЦІ

АСТРОНАВТ ПОЛКОВНИК ФРЕНК БОРМАН, промовляючи до 1,300 делеґатів на зборах Товариства Американських Часописних Видавців в готелі Волдорф-Асторія в Ню Йорку, сказав, що досліди космічних просторів не тільки збагачують науку, але є теж викликом для американської технології та промисловости, чого давніше не було, хібащо під час війни. На думку цього астронавта варто витрачати фонди на космічні досліди, бо ці фонди приносять користь науці, технології та промисловості, яка працює також і для поліпшення людського життя. Борман гадає, що буде встановлена літаюча постійна лябораторія в космосі; що колись люди полетять до Марса, а пізніше, може, і до інших соняшних систем.

ТЮТЮНОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ СКАРЖИТИМЕ в суді заборону реклямувати циґарки, як це пропонує Федеральна Торговельна Комісія. Ця Комісія плянує або заборонити всякі реклями циґарок, або додавати до них пересторогу, що куріння приспішує смерть курцям. Палатна Торговельна Комісія веде переслухання в цій справі, і там зізнавав директор фабрики циґарок Філіп Морріс — Джовеф Ф. Кюллман, який заявив, що заскаржить до суду видану заборону поміщувати реклями з пересторогою про те, що курцям загрожує смерть. Кюллман заперечує шкідливість куріння циґарок. Головний лікар ЗСА на основі дослідів окремої комісії твердить, що куріння спричиняє пістряка леґенів та серцеві недуги.

В КОНҐРЕСІ КРИТИКУЮТЬ ПРОЄКТ УРЯДОВОЇ податкової реформи. В Палатній Комісії Способів і Засобів промовляла конґресменка Марта В. Ґріффітс із Мишиґену, яка критикувала Департамент Скарбу за те, що не запроєктував, щоб оподаткувати відсотки від федеральних і стейтових бондів, власники яких не платять податку, хоч деколи мають десятки тисяч прибутків. Пані Ґріффітс заявила, що можна б принаймні частинно оподаткувати державні та стейтові бонди. Асистент секретаря скарбу, Едвін Коген та підсекретар скарбу Чарлз Вокер заявили, що закон забороняє оподатковувати прибутки від федеральних бондів. Коли б відсотки від цих бондів були оподатковані, то їх не радо купували б.

ҐАРДНЕР ДОМАГАЄТЬСЯ, ЩОБ НА ПОБОРЮВАННЯ вбогости призначити негайно більйони долярів. Джан В. Ґарднер — це секретар здоров'я, освіти й добродійности в Уряді президента Джансона. Він, зізнаючи в Сенатській Підкомісії для поборювання вбогости, критикував Конґрес за те, що не хоче призначити більших фондів на те, щоб можна було хоч частинно почати здійснювання широкої програми для ліквідації вбогости в таких ділянках, як мешкання, освіта, здоров'я і затруднення. Ґарднер очолює тепер Раду Акції Міської Коаліції. Він сказав, що мільйони американців голодні, не мають належних мешкань, опіки над здоров'ям. Сенатська Підкомісія веде переслухання в справі поширення прав Уряду Економічної Можливости.

У СВІТІ

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ПІДТРИМУЄ У ПРИНЦИПІ з'ясоване йорданським королем Гуссейном арабське становище, що замирення на Близькому Сході мусить охоплювати конструктивне розв'язання проблеми арабських втікачів, число яких досягло 1,200.000 осіб. Уряд ЗСА вважає, що Ізраїль повинен прийняти до себе 100.000 таких репатріянтів, а решту можна б поселити на території Йорданії і Єгипту, з тим, що вони дістали б відшкодування за свої колишні, втрачені, доми в Палестині, тепер Ізраїлі. Говорив про це на бенкеті Конференції про крайову політику в готелі Шорґем у Вашинґтоні асистент державного секретаря для справ Близького Сходу, Джозеф Сіско.

В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ НЕ БЕРУТЬ поважно заяви речника єгипетського уряду, що ізраїльсько - арабське перемир'я з червня 1967 року стало „неважне". Західні американські дипломати вважають, що та заява була тактичним маневром, щоб зробити натиск на Ізраїль, щоб той поступився з свого непоступливого становища в таких справах, як звернення арабам окупованих земель та повернення мусульманам східньої частини Єрусалиму з мусульманськими святощами.

У КОРИСТЬ ПЛЕБІСЦИТУ ДЕ ҐОЛЛЯ ВИСТУПИВ колишній його прем'єр Жорж Помпіду, який проголосив заклик до французів, щоб вони голосували в найближчу неділю за ту реформу французької конституції, що її запропонував де Ґолль. Тому, що де Ґолль з невідомих причин відсунув льояльного йому й заслуженого Помпіду, то його виступ у користь де Ґолля був несподіванкою. Помпіду є найповажнішим кандидатом на наступника де Ґолля.

У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ РІШАЄТЬСЯ тепер доля запропонованої її прем'єром Терренсом О'Нілем реформи виборчого права. З-посеред 50-ох послів і сенаторів автономного північно - ірляндського парляменту з консервативної партії „уніоністів", що їх головою є названий прем'єр, 28 заявились „за" тим законом і 22 „проти". Тепер рішатимуть цю справу 320 членів „Головної Комісії" уніоністів, після чого законопроєкт ввійде на наради парляменту. Консервативні уніоністи, самі протестанти, зберігають владу завдяки анахронічному виборчому праву, за яким голосувати можуть тільки власники домів, — навіть дорослі члени їх родин, що мешкають з ними, не мають права голосу. Новий закон завів би принцип „одна особа — один голос" для всіх дорослих громадян Північної Ірляндії.

58 АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕЗЕРТИРІВ ВЕРНУЛИСЯ вже зі Швеції назад до своїх військових частин у Західній Німеччині або до ЗСА. Між тими поворотцями є й такі, які вже влаштувалися у Швеції, де дістали були право азилю з гуманітарних причин. У Швеції існує окрема організація, яка не тільки опікується американськими дезертирами з війська, але й сприяє дезерції і веде відповідну пропаґанду.

КОМУНІСТИЧНІ ПАРТИЗАНИ У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ВИСИЛАЮТЬ до Північного В'єтнаму молодечих добровільців, які служать в повстанському війську, та просто схоплених юнаків і молодих дівчат. Їх перепачковують до Північного В'єтнаму стежками через джунґлю, що становлять „шлях Го Чі Міня". У Північному В'єтнамі та південно - в'єтнамська молодь переходить „ідеологічний вишкіл", себто просто комуністичну індоктринацію.

Державний секретар Роджерс заперечує поголоски про свою резиґнацію

Вашинґтон. — В столиці поширилися були вістки про те, що державний секретар Вілліям П. Роджерс мав би залишити своє теперішнє становище та зайняти пост головного судді Найвищого Суду ЗСА, який звільниться після відходу на емеритуру теперішнього головного судді Ерла Воррена. Ці вістки послабили становище Роджерса серед його працівників та в дипломатичному світі, який очікує на нового державного секретаря. Роджерс рішуче заперечив ці поголоски. Він сказав: „Нема жадних підстав для цих поголосок. Президент найменував мене на державного секретаря, і тому не бере мене до уваги при нових номінаціях". Головний суддя Ерл Воррен має залишити свій пост в половині червня. На його місце Ніксон має найменувати когось на головного суддю. Сподіваються, що новим головним суддею буде теперішній суддя Найвищого Суду ЗСА Поттер Стюарт. Президент Ніксон тоді найменував би когось на суддю Найвищого Суду.

Уряд проєктує збільшити поштові оплати на одного цента від листа

Вашинґтон. — Уряд президента Ніксона переслав до Конґресу проєкт про збільшення поштових оплат, щоб зменшити дефіцит Поштового Департаменту на $ 638 мільйонів. Згідно з урядовим проєктом оплати за летунські поштові пересилки були б без зміни. Звичайні листи мали б коштувати не 6, а 7 центів, поштівка 6 центів замість теперішніх 5. Проєкт про збільшення поштових оплат вніс був президент Джансон, який проєктував, щоб поштова оплата від звичайного і летунського листа була така сама, це значить, що всі листи були б пересилані летунською поштою, коли це можливе. Летунські листи мають мати значки по 10 центів, а летунські картки — по 8 центів. Головний поштмайстер Вінтон М. Блавит заявив на пресовій конференції, що Уряд обмірковує плян посилати всю пошту літаками, але це збільшило б кошти на $ 72 мільйони. В новому проєкті пропонується збільшити оплати від посилок другої і третьої кляс, це значить, що подорожчала б оплата від пересилки часописів і журналів.

Посадники домагаються безпосередньої допомоги від Уряду

Вашинґтон. — 24-го квітня в Білому Домі відбулася конференція посадників більших десятьох міст із віцепрезидентом Еґню, на якій присутній був і президент Р. Ніксон. Віце-президент Еґню представив плян федеральної допомоги містам за допомогою стейтів. Проти цього пляну виступили посадники, заявляючи, що державна допомога містам повинна йти безпосередньо до Міських Управ. Асистент Президента в міських справах Деніел Патрик Мойніген інформував журналістів, що Президент заявив, що не є темне майбутнє, бо використовується всі можливості, щоб прийти до замирення у В'єтнамі. Посадники вимагали зустрічі з Президентом, щоб предложити йому свої вимоги в справі федеральної допомоги містам. Присутні були посадники Ню Йорку — Джан Ліндзі, Клівленду — Карл Стовкс, Бостону — Кевін Вайт, Чикаґо — Ричард Дейлі; Джозеф Аліото з Сан Франсіска, Айвен Аллен із Атланти, Ричард Луґард — Індіянополіс, А. Соренсон — Омага, Мілтон Ґреґен — Фінікс та Вілліям Волш із Сиракюз.

Підготовляють проєкт про обмеження звільнювати злочинців за кавцією

Вашинґтон. Департамент Справедливости розіслав чоловим членам Конґресу законопроєкт, згідно з яким можна було б не звільняти за кавцією тих заарештованих злочинців, яких суддя уважає за небезпечних для громади. Цей законопроєкт ще не має затвердження Департаменту Справедливости і про нього ще не повідомлений Білий Дім ані Бюджетове Бюро. Президент Ніксон у своєму зверненні 31-го січня погоджувався на те, щоб можна було превентивно тримати у в'язниці тих злочинців, які заарештовані за такі злочини як грабунок, насилування, підпал, продаж наркотиків, — якщо ті злочинці вже були засуджені давніше за ті самі злочини. Суд над злочинцем, який сидить в тюрмі мусів би відбутися до 60-ох днів після арешту.

Українець з Джерзі Ситі кандидує на уряд наглядача в Гудсонському повіті

Джерзі Ситі. — Фріголдер Джан Джей Кенні заявив у четвер, 24-го квітня, що він в опозиції до реґулярної організації в повіті Гудсон, до якого належать міста Джерзі Ситі, Вайон і околиця, піддержуватиме інших кандидатів на стейтові, повітові і міські пости. Листу кандидатів Джана Кенні очолює колишній губернатор Роберт Б. Майнер, який знову кандидує на губернатора стейту Ню Джерзі, і на цій листі є українець з Джерзі Ситі, Михайло Вархол, який кандидує на повітового наглядача (кавнті супервайзор). Михайло Вархол відомий з Джерзі Ситі із своєї активности в Демократичній партії та в українській громаді. Він має 47 років та має власне бюро затвердженого рахівника. Закінчив середню школу Дікенса і коледж Пейс, під час другої світової війни служив у піхоті, одружений з Марією Закамич і

Михайло Вархол

має двоє дітей. Він є скарбником Українського Демократичного Клюбу в Джерзі Ситі, головою Т-ва Святого Імени при українській католицькій парафії св. Петра і Павла, активний в інших українських товариствах, належить до 286 Відділу Українського Народного Союзу. Він уперше кандидує на виборний пост в повіті. Очевидно, що він може рахувати на підтримку багатьох виборців, зокрема громадян українського роду.

Конґрес китайської компартії закінчився вибором нового ЦК

Пейпінґ. — 9-ий конґрес комуністичної партії Китаю, який розпочався 1-го квітня ц. р., закінчив наради 24-го ц. м. — на Далекому Сході було тоді вже 25 квітня — вибором 170 членів нового Центрального Комітету і 109 їх заступників. У конґресі взяло участь 1.512 делеґатів. Між членами Центрального Комітету є дружини однаково Мао Тсе-тунґа, Чіянґ Чінґ, як і його передбаченого наступника, військового міністра Ліна Піяо, Єн Чун. Проголошена деклярація конґресу збережена у войовничому тоні й не подає ніяких познак, що в Комуністичному Китаї почнеться внутрішня „відлига" із реабілітацією багатьох засуджених комуністів з часу „культурної революції". Навпаки, конґресова деклярація заповідає продовжування політики, започатковано „великою пролетарською культурною революцією". Деклярація погрожує: „. . . всі змови й саботажі американських імперіялістів і совєтських ревізіоністів будуть розторощені залізним п'ястуком народної визвольної армії". Ані нової партійної конституції, ані політичної доповіді Ліна Піяо, яка стала основою для схвалення тієї конституції і деклярації, не оприлюднено. До нового Центрального Комітету китайської компартії увійшли виключно беззастережні однодумці і слухняні підлабузники Мао Тсе-тунґа.

В СССР прийнято новий статут для колгоспів, залишивши совгоспи

Москва. — У Совєтському Союзі оприлюднено новий статут для організації сільського господарства, зберігши однаково колективні господарства, себто колгоспи, яких є 38.000, як також 13-000 державних господарств званих совгоспами чи пак держгоспами. Цей документ повинен був — згідно з заявами совєтських проводирів — появитися ще в 1966 році, чому це сталося щойно тепер — не сказано. За свого володіння Нікіта Хрущов піддавав під сумнів існування колгоспів: він проєктував все сільське господарство в СССР перетворити у державні підприємства за зразком совгоспів. Хрущов плянував теж скасування присадибних господарств, які є мізерною рештою приватного сільського господарства. Теперішній новий статут зберігає присадибні господарства.

В неділю рішиться доля де Ґолля

Париж. — У неділю 27-го квітня ц. р. буде переведений у Франції народний референдум над проєктом радикальної зміни конституції Президент де Ґолль заявив, що у випадку відкинення) тієї зміни він зречеться. Прем'єр Жорж Помпіду виголосив в минулий четвер останню передвиборчу радіо-телевізійну промову, в якій лякав французький нарід, що у випадку, коли у плебісциті відкинуть запроєктовану реформу, то Францію чекає „період авантур", після якого настане „тоталітаризм" лівиці, себто „народного фронту" з участю комуністів. За проєктованою реформою — французький сенат буде зведений тільки до ролі дорадчої установи в справах культури й економіки і буде скасована дотеперішня конституційна постанова, що у випадку передчасної смерти президента Республіки — його функції переймає голова сенату. Теперішній голова сенату Ален Поґер, заявившись рішуче проти тієї реформи і підтримавши становище опозиції, запевнив, що він є ґарантом ладу і спокою в країні і коли де Ґолль зречеться влади, то ніщо існуючого ладу не заколотить.

У Ливані настала криза уряду

Бейрут. — Прем'єр Рашід Карамі зрікся свого уряду внаслідку гострої розбіжности думок однаково в громадянстві, як між самими членами уряду щодо відношення влади до арабських протиізраїльських терористичних організацій, діючих з території Ливану. Коли Ізраїль застосував проти Ливану гострі відплатні засоби — уряд обмежив діяльність тих організацій, а коли обурені тими розпорядками екстремісти повели в минулу середу велику протиурядову демонстрацію — поліція і військо стріляли до демонстрантів, внаслідку чого найменше 12 осіб було вбитих. Це внесло дальше загострення в атмосферу тієї невеликої арабської держави, яка прихильна Заходові. 3-мільйонове населення Ливану складається по половині з арабських християн і мохаммедан. За традицією — президент є католиком, а прем'єр мохаммеданином. Справа тієї кризи буде предметом парляментарних дебатів. Президент Ливану Шарль Гелю, мають, доручитх зформувати новий уряд знову Рашідові Карамі.

Публіка одушевлено вітала прем'єру „Голоду" Б. Бойчука в Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулої суботи, 19-го квітня, понад двісті глядачів оваційно вітали режисера „Нового Театру" Володимира Лисняка та акторів Ларису Кукрицьку, Володимира Короликa, Олю Кириченко, Ігоря Шуґана, Рому Шуґан та Данила Серну і, зокрема, автора драми „Голод (1933)", викликаючи їх кілька разів на сцену та вручаючи їм багато квітів під час прем'єри цієї драми у великій залі місцевого Українського Народного Дому. Після вистави відбулася дружня зустріч автора і артистів з гостями. Богдан Бойчук, молодий поет і член Ню - йоркської Групи, написав драму „Голод (1933)", нав'язуючи до голоду в Україні в 1930-тих роках. Проте, драма виходить поза межі самого реалістичного зображення і своїм символізмом набирає універсального значення для сьогоднішньої людини. На загальне бажання, „Новий Театр" повторить виставу „Голоду" в Ню Йорку в тій же залі Народного Дому в суботу, 17-го травня цього року.

ВІД НЕДІЛІ 27-ГО КВІТНЯ ЗОБОВ'ЯЗУЄ ЛІТНІЙ ЧАС

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Від неділі 27-го квітня зобов'язуватиме літній час, тому треба в суботу перед спанням посунути вказівки годинника на одну годину наперед. Літній час зобов'язуватиме до останньої суботи жовтня, це значить до 25-го жовтня.

ЕКЗЕКУТИВА УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ ВІДБУЛА ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Ню Йорк. — В п'ятницю, дня 18-го квітня 1969 року, відбулося тут чергове засідання Екзекутиви УККА, що було присвячене головно проблемам українського церковного життя в Америці і в діяспорі. Порішено зактивізувати справу протестаційної акції проти переслідування української Церкви в Україні та нищення її віковічного надбання.

У зв'язку з дальшою активізацією справи Українського Католицького Патріярхату вирішено, на пропозицію голови Комісії Церковних Справ д-ра Степана Вороха, вислати делеґацію Екзекутиви УККА до наших Владик — митрополита Амврозія, єпископів Йосифа і Ярослава, для обговорення з ними цілої низки проблем, які стоять перед нашою громадою в Америці. Порішено також вислати делеґацію Українського Конґресового Комітету Америки до Риму на посвячення Катедрального Храму Св. Софії в Римі, що був здвигнений останньо заходами Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа.

Д-р Ярослав Падох, касир УККА, поінформував про фінансовий стан УККА. Він рівно ж заповів збіркову акцію на придбання власного Дому УККА. В тій справі виготовлені відповідні обіжні листи та формулярі для зголошення пожертв на Дім. Акція повинна розвиватися рівночасно з акцією весняної збірки Національного Датку в терені.

Д-р М. Стахів, від імени Комісії Публікацій та Інформацій, подав справу нових видань УККА.

Д-р Лев Добрянський викінчує свою нову працю про СССР, УССР і ЗСА, яка то праця повинна бути видана ще перед X Конґресом УККА. В цім же році також повинна появитися книжка проф. К. Менінґа про американську і українську визвольні революції.

Огляд політичної ситуації у Вашинґтоні зробив у своїм звідомленні проф. Лев Добрянський. Він зазначив, що нова республіканська адміністрація не може в скорому часі змінити докорінно дотеперішньої закордонної американської політики, яка самозрозуміло найбільше цікавить нас, українців. Тому ми бачимо велику обережність президента Р. Ніксона і державного секретаря Роджерса у підході до розв'язки назріваючих міжнародніх проблем. Звітодавець повідомив, що в підготовці видання журналу Протикомуністичної Азійської Ліґи, присвяченого українській проблематиці. Це число підготовляє з рамени УККА д-р Володимир Душник і воно повинно появитися в місяці червні ц. р. Цей журнал виходить в англійській мові в Сеулі, Корея, і його поширюють на цілому азійському континенті. Цей журнал періодично на протязі 4-ох років появляється, як місячник і є поширений крім азійського, також і на австралійському континенті.

Мґр. Іван Базарко, директор канцелярії УККА, звітував про підготовку X Конґресу УККА. В тій справі вже вислано обіжні листи до всіх центральних організацій та Відділів УККА. В найближчому часі, це є 16-го травня ц. р., відбудеться чергове засідання Статутової Комісії, на якому будуть розглянуті проєкти змін і доповнень в статуті УККА. Вирішено надрукувати брошуру для X Конґресу УККА, в якій були би подані всі звідомлення з праці УККА від останнього IX до X Конґресу. Звітодавець поінформував також про насилу останню кореспонденцію до канцелярії УККА.

Нарадами проводив екзекутивний віце-президент УККА Йосип Лисогір.

Наступне засідання Екзекутиви, яке в основному буде присвячене звітові Контрольної Комісії із переведеної контролі діловодства і фінансів УККА, що відбулася в днях 4-го і 5-го квітня ц. р. та проблемам праці у Відділах УККА в терені, відбудеться в п'ятницю, дня 9 травня 1969 р.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ПІДГОТОВЛЯЄТЬСЯ ЗУСТРІЧ БУКОВИНЦІВ

Ню Йорк (О. С.). — Центральне Об'єднання Буковинських Українців в Америці (ЦОБУ), під головуванням інж. І. Жуковського, повідомляє своїх земляків - буковинців і зацікавлених, що чергова зустріч буковинців відбудеться увечорі 10 травня в УНДомі. З рамени ЦОБУ від 14 років існує „Фонд ім. д-ра Волод. Залозецького", який за минулий рік зібрав 1,062. 38 дол. та вислав грошові допомоги на суму біля 500 дол. Підготовляється збірник, присвячений пам'яті оперового співака Ореста Руснака, з матеріялами інж. Ів. Жуковського, актора Йосифа Гірняка, д-ра Ів. Новосівського та рідкісними світлинами, вирізками з преси тощо. Крім коротких інформацій і вечері, виступить проф. Ол. Омельський, який виконає на фортепіяні свої композиції та українських клясиків, як також буковинських народних пісень. Того ж дня УАК „Запороже" плянує відзначити річницю свого існування з 10 травня 1910 р. в Чернівцях.

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ МИСТЦЯ З. ОНИШКЕВИЧА

Ню Йорк. — Перед від'їздом до Скандинавських країн влітку для мистецької подорожі-праці, відомий маляр середнього покоління Зиновій Онишкевич відкриває чергову індивідуальну виставку олій та акварелів у великій залі Літературно-Мистецького Клюбу на 2-ій евню, у неділю 11 травня, о 1-ій г. дня. Виставка триватиме до 25 травня включно, буде відкрита у п'ятниці від 6 до 9 вечора, в суботи й неділі від 12 дня до 9 вечора. Більшість із виставлюваних образів малого формату і по доступних цінах. З. Онишкевич є автором портретів, написаних у Римі, Папи Павла VI, Кардинала Йосифа Сліпого та ін. видатних діячів.

РІДНОШКІЛЬНЕ СВЯТО В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Місцева Школа Українознавства при Товаристві „Рідна Школа", запрошує громадянство на Рідношкільне Свято з мистецькою самодіяльною програмою учнів: читання прози, декламації, короткими веселими скечами, співами. Початок о 3 год. по полудні, у неділю 27-го квітня, у великій залі Українського Народного Дому.

У ЧЕСТЕРІ ПОМЕР ІНЖ. КОРНЕЛЬ КІЗЮК

В останній хвилині повідомляють, що в Честері, Пенсилвенія, помер 25-го квітня рано сл. п. інж. Корнель Кізюк, б. сотник Української Галицької Армії. Похорон відбудеться в понеділок, 28-го квітня, перед полуднем з української Католицької церкви св. Духа.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Потьомкінська державність

„Представник УНР склав візиту міністрові закордонних справ УССР Д. З. Білоколосу... Заступник міністра закордонних справ УНР Янош Бойті і заступник голови Ради Міністрів УССР І. Д. Степаненко обмінялися промовами... На прийнятті були співробітники генеральних консульств НДР, ПНР та ЧССР у Києві..."

Всі ці виписки зроблено з повідомлення „Радянської України" з 18 квітня п. з. „Відкриття генерального консульства УНР". Розпочинається воно: „17 квітня в столиці України відкрилось Генеральне консульство Угорської Народної Республіки".

Ззовні могло б здаватись, що дійсно все відбулося так, як у людей. Є столиця України Київ, і навіть без додатку „совєтська"; є в Києві міністерство закордонних справ, є консульства різних країн... А ось відкрилось ще одно. Посольство УНР має назву, що в скороченні особливо звучить для української людини: УНР, нагадуючи, може, декому і в УССР, що Київ був столицею незалежної, соборної і демократичної Української Держави, у формі Української Народної Республіки.

Але жадного разу преса не повідомила своїх читачів про адреси консульств тих країн. Навіть кияни не знають, де в Києві міститься так зв. Міністерство закордонних справ УССР і для чого воно існує. Потьомкінська „держава" УССР є формально членом ОН, отже, в Києві мали б бути не лише консульства країн - сателітів, а й посольства та консульства всіх головніших країн світу чи бодай 126 країн-членів ОН. Але Москва будує сіреньку потьомкінську декорацію української „державности", бо вона окупантові лише формально потрібна, щоб показувати Заходові, як то в СССР „розв'язане" національне питання. Жадна імперія ніколи не розв'язала національного питання і з природи речі — не може його розв'язати, бо імперія — це насильство.

Призабутий добрий звичай

З багатьох добрих звичаїв, що існували віддавна в американсько - українській громаді і тепер забуваються, варто пригадати, зокрема, збірки на народні цілі з нагоди родинних святкувань і товариських зустрічей. Цей звичай був своєрідним неписаним законом. З нагоди хрестин, вінчань, ім'янин, срібних і золотих весіль з-правила переводжено „колекту" на Рідну Школу, „Просвіту" чи інвалідів, на ЗУАДК, пресові фонди. Роблено це незалежно від збірок під церквами 1-го листопада і без уваги на Коляду чи Писанку. І це діялося тоді, коли наша громада була ще відносно бідною, коли вона складалася майже поголовно з заробітчан, які з величезним трудом пробивались крізь нужду, визиск працедавцями і дискримінацію.

Теперішній матеріяльний стан нашої громади без порівняння кращий за стан з-перед 50-ти і 40-ка років. Вона розбагатіла, постали стани професіоналістів, купців, підприємців. Правда, їм не можна закинути браку жертвенности. Вони жертвенні разом із масою громадян. Масові збіркові акції на пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашингтоні, Перший Світовий Конгрес Вільних Українців, Катедру українознавства в Гарвардському університеті, Католицький університет і церкву св. Софії у Римі — дали імпонуючі докази жертвенности. Виключно за українські громадські гроші існують такі установи, як НТШ і УВАН, всі наші молодечі організації. Уділи в Українських Народних Домах — це насправді пожертви для їх здвигнення й утримання.

Але, на жаль, забувся той гарний звичай — переводити збірки з нагоди родинних і товариських сходин. Відома річ, що деякі вінчання у нашій громаді відбуваються коштом кількох тисяч долярів, — бож наші люди вірні „старокрайовій" традиції, за якою столи „вгинаються" під стравами й напоями. Але мало-хто тепер думає про те, щоб між отими гістьми, які прибули на коштовне весілля чи христини, можна перевести збірку на якусь добродійну ціль.

Треба цей гарний звичай привернути, як неписаний, але обов'язковий закон. Гість, що переводить таку збірку, не повинен почувати себе незручно. Навпаки, він виконує добре громадське діло. А кожна така родинна чи товариська імпреза, з якої вплине пожертва на добру ціль, матиме ще більший блиск, бо до всіх користей із неї добавиться ще й громадська користь.

ПОЛІТИЧНІ ЗМІНИ В ПРАЗІ

Не обійшлося без провокаторів-агентів

Мюнхен. — Після демонстрації у Чехо - Словаччині 28 березня проти російського окупанта, при чому у Празі розгромлено приміщення совєтського бюра „Аерофлоту", у Західній Німеччині з'явилися нові еміґранти, переважно молоді люди — чехи й словаки. Мені довелося зустрітися з деякими з них в Мюнхені.

Ці люди казали мені, що в Чехо - Словаччині росте ненависть до окупанта, але вони переконані, що розгром „Аерофлоту" в Празі був підстроєний агентами-провокаторами за директивами московської розвідки. Москві треба було створити бешкет, який показав би, що уряд Чехо - Словаччини неспроможний забезпечити порядок у своїй столиці.

Відома дисциплінованість чехів і словаків. Вони перед 28 березня 1969 р. влаштовували демонстрації, але бешкетів тоді не було. Навіть після самоспалення Яна Палаха демонстрації пройшли в повному порядку.

Зорганізовані виступи чеських комуністів, прихильників „старого режиму" і противників реформ, проголошених у квітні 1968 року, мали за собою керівну руку „старшого брата" в совєтському посольстві та в дивізіях російської армії, розташованих в окупованій країні. Вони нападали на провідників компартії та уряду, що не бореться з „контрреволюцією", але в той самий час готували своїх „ударників", що вчинили погром в канцелярії російського „Аерофлоту".

Цим створено нагоду Москві виступити з новими вимогами: завести цензуру преси, радіо й телевізії і відсунути від влади найвизначніших представників того напряму в партії, що хотів будувати „соціялізм з людським обличчям".

Головна причина інтервенції

Дехто думає, що Москва окупувала Чехо - Словаччину, бо боялася, що ця країна поведе незалежну закордонну політику. Але треба пригадати, що після приходу до влади Дубчека, Черніка і Свободи на початку 1968 року провідники Чехо - Словаччини, в згоді з загальною громадською думкою чехів і словаків, зовсім не хотіли розривати союз з державами Варшавського пакту. До цього союзу належить також комуністична Румунія.

Румунський уряд виступає в закордонній політиці всупереч інтересам Москви: в 1967 р. румуни, проти волі Москви, вступили в нормальні дипломатичні зносини з Західньою Німеччиною. Вони ставляться приязно до держави Ізраїлю, хоч Москва постачає зброю арабам проти Ізраїлю. Румунська компартія засудила окупацію Чехо - Словаччини російським військом. Делеґат румунської компартії взяв участь у з'їзді комуністичних „ревізіоністів" Югославії в березні 1969 р., хоч інші компартії з країн Варшавського пакту бойкотували той з'їзд. Румунський уряд не дозволяє союзникам з Варшавського пакту переводити військові маневри на своїй території. Румунська компартія послала привітання з'їздові китайської компартії, хоч Москва переживає найтяжчий період напруження на китайсько - російському кордоні, де ллється кров у воєнних сутичках.

Чом же Москва терпить такий „непослух" румунських комуністів, не пошле туди свого війська, як це зробила супроти Чехо - Словаччини?

Причина проста і зрозуміла: в Румунії панує твердий комуністичний режим сталінського типу. В Москві знають, що мала Румунія, при всіх своїх „скоках у політичну гречку" з закордонними „ревізіоністами" (Югославія) та „расистами - шовіністами" (Китай), не зможе вийти із „совєтської орбіти". Політика румунських комуністів не може знайти відгуку в народних масах СССР, хіба тільки серед молдавської людности Басарабії, що перебуває під пресом русифікації.

Але той курс політики, що почався в Чехо - Словаччині після січня 1968 року, був дуже небезпечний для партійної диктатури в СССР. Уже самий клич — „соціялізм з людським обличчям" сприйняли в Москві як докір і закид, мовляв, режим, створений в СССР, є нелюдський, хоч московська пропаґанда невгавно твердить, що совєтський режим — це вершок гуманности, людяности, свободи і братерства. Друга небезпека, яка загрожувала з Чехо-словаччини — це свобода слова, преси, організації, вільна дискусія, воля для науки, літератури, взагалі для культурної творчости.

Компартія Чехо - Словаччини заявляла, що хоче спиратися на народні маси. В розмовах з чеськими туристами, що приїздили в першій половині минулого року на захід, я ставив питання, чи чехословацька компартія могла б виграти у вільних виборах. Відповідь: комуністи мали б за собою велику більшість виборців. Коли б це сталося, то приклад Чехо - Словаччини був би дуже „заразливий" для людности в країнах під комуністичними диктатурами, де комуністичні партії тримаються при владі як меншість засобами терору і безоглядної демагогії.

Повітря свободи, створене в Чехо - Словаччині після січня 1968 р., нагнало страху диктатурам у Москві, в Варшаві, в Софії, в Східній Німеччині і також „нашому" Петрові Шелестові в Києві. Недарма Брежнєв брав з собою цього „самоотверженого малороса" на наради з компартіями країн Варшавського договору (без участи Чехо - Словаччини!). І кажуть поінформовані люди, що найбільше настоювали на окупації Чехо - Словаччини „намісники" Москви в Східній Німеччині (Ульбрихт) та в Україні (Шелест).

Насильство над Чехо-Сло-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Роман Рахманний

НЕ НА УКРАЇНСЬКУ НОГУ ШИТИЙ

Перший з'їзд студентів-активістів у Києві

Бувають події, які в спостерігачів викликають т. зв. мішані враження. Буває, зрадієш якимось новим кроком вперед, зробленим земляками на рідній українській землі, а потім приглянешся до характеристичних деталів даної події і холод огорне вашу душу.

Приблизно такі враження викликав перший „республіканський зліт студентів - активістів вищих учбових закладів", що відбувся в другій половині лютого 1969 року. Поскільки той з'їзд скликано у зв'язку з наближенням роковин століття Леніна, можна б його й не коментувати. При такій нагоді не бракуватиме всіляких з'їздів і бундючних промов, як ніколи їх не бракувало в країні, де мітинґ визначає стиль життя громадянина.

Але з'їзд високошкільних студентів України дуже важливий з української точки зору, незалежно від будь-яких роковин. Оце вперше студенти в Україні отримали можливість зустрітися в столиці, в Києві, побачити одні одних безпосередньо і зблизька, почути живе слово своїх однолітків із таких віддалених центрів, як Ужгород, Луганськ, Харків, Симферопіль та Львів. Хіба вже ця одна обставина не сповнить душі українського патріота радістю?

Адже протягом цілого півстоліття, відколи існує Українська ССР, студентська молодь являла собою сіру масу затомізованих одиниць — індивідуумів, замкнених у рамки одної тоталітарної молодечої організації всеросійського характеру. Не тільки не дозволялось творити низових чи обласних студентських організацій автономного характеру, як це є в усіх країнах світу, але й будь - якого центрального з'їзду отих затомізованих студентських істот влада не дозволяла. У тоталітарному суспільстві централізованої держави не сміє бути ніяких автономних установ чи будь-якого мислячого колективу. А в студентському середовищі міг витворитися такий мислячий колектив. Звідси й політика совєтського режиму: не допустити до скристалізування студентського колективу.

Ось чому цьогорічний зліт студентів - активістів у Києві (18-22 лютого) такий важливий. Він бо є великим кроком уперед порівняно з минулим півстоліттям студентського життя в УССР.

Чому скликано з'їзд?

Звичайно, київські партійні керівники (з відома і за апробатою московських властей), мабуть, зробили практичний висновок із своїх дотеперішніх спостережень. Поперше, совєтський режим такий міцний, а студентське середовище настільки просякнене т. зв. совєтським мисленням, що вже можна зважитися і дати студентам дозвіл зробити кілька власних кроків. Подруге, атмосфера серед молоді світу нині така, що навіть в СССР студенти можуть одного дня явно-славно збунтуватися; ознаки наростання такого бунту вже є в Україні, в Росії та в інших республіках. Тож чи не доцільніше буде дещо звільнити мотузку і дозволити цій молоді виявити себе „самотужки", але під офіційною контролею? Так і зроблено.

Не можна відмовити логічности міркуванням київських керівників. Вони свідомі напруженості в мисленні післясталінського покоління. Але що вони на практиці дали цій молоді і наскільки розширили рамки ходіння для студентської молоді, то це вже окреме питання.

Партійні та республіканські верховоди з вдоволенням спостерігали 2,000 представників майже 800-тисячної маси високошкільної молоді в Україні. Адже це — не абияка сила в творчому й технічному розумінні. Не всяка держава в Европі може похвалитися отаким могутнім потенціялом молоді, як його має УССР.

Водночас тривожне серце кожного бюрократа на з'їзді раділо ще й тим, що представники сучасної української молоді виглядали саме такими, якими хотіли бачити їх верховоди: в мові, поведінці і в своїх виступах вони були схожі одні на одних немов близнюки, політично заокруглені, без ніякого бунтівливого блиску в очах, покірні...

Петро Шелест, перший секретар КП України, міг вдоволено усміхатися, бо, мовляв, „наша молодь" не така, як молодь інших країн світу... там бунтується, а тут слухняно виконує всі повороти, диктовані партією.

Одномовний дух з'їзду

Це щодо тематичного змісту з'їзду. А форма? Хто мав колись нагоду зустрічати „студентів з України", той, навіть не бувши на київському „зльоті", вже із звітів совєтської преси довідається, що студенти - активісти говорили переважно по-російському, хоча офіційно зобов'язувала там двомовність.

Але дух володів там однорідний - всеросійський. У передовій „Радянської України" так і сказано, що всі „радянські люди", а особливо студенти, дуже „люблять свою чудову вітчизну, першу в світі країну соціялізму". Чи не нагадує це відомого: „всі росіяни люблять свою вітчизну з милостивим царем на троні?" Бо коли совєтська преса УССР та студенти - активісти згадують „вітчизну", то це — СССР, російська великодержава, а не Українська ССР.

Тому на з'їзді студентів-активістів у Києві не було серйозної розмови про тяжке становище української мови, придушеної офіційною двомовністю; ні про українську культуру, що її витискає всесоюзна російська культура; ні про знищування українських історичних пам'яток, які своєю присутністю на території України допомагають українській нації затримати питомі риси навіть в епоху індустріялізації. Та що говорити! Навіть про якесь зміцнення державного характеру Української ССР не було там мови, хоч на папері — це суверенна держава, а учасники з'їзду — її мешканці.

З промов партійних і республіканських верховод видно, що вони сліпо дотримуються визначеної їм Москвою лінії: жадним натяком не збудити у громадян УССР, а зокрема у молоді, почуття національної гордости з своєї української республіки. Ні, навіть термін „український" промовці вживали з конечности, лише при офіційних назвах, а так усюди застосовувано зрусифіковану термінологію, яка віддзеркалює колоніяльну залежність України від Росії: „студенти України", „учбові заклади України" тощо.

Додаткове русифікування

Не інакше розуміли це становище присутні чужоземні гості. Педро Льопес із африканської Ґвінеї, промовляючи від імени чужоземних студентів („з 83 країн усіх континентів", а переважно з Африки), висловив їхню „вдячність радянському урядові...", який „створив нам усі можливості для одержання ґ р у н т овних знань".

Понад 760 студентів - чужинців учаться в Київському університеті коштом українських студентів, які мусять шукати собі інші студійні місця поза межами України. Присутність тих чужинців у Київському університеті дозволяє владі русифікувати цю українську наукову установу ще більше: мовляв, чужинці не будуть вивчати українську мову, щоб слухати лекції українською мовою, тому лекції треба читати лише по - російському. На такий лад русифікується посередньо молоду зміну в Україні.

Правда, чужинці могли б на з'їзді в Києві подякувати „українському радянському урядові" чи українському народові, бо в його країні вони живуть, є в нього приймаками.

Але виразна всесоюзна лінія на з'їзді в присутності київських відповідальних керівників спонукала Льопеса адресувати свою подяку туди, де справжня влада — справжній господар домовитий, у Москву.

Нічого в цьому дивного. Чужинець - відвідувач протягом одного дня чи після одної розмови з будь - яким київським чиновником відчує всеросійську атмосферу в українській республіці і до неї достосується. Чужоземні студенти в Києві мали для цього більше часу і спонук. На студентському з'їзді вони ще раз переконалися в російськості України: на їхній виступ українські керівники і студенти реаґували по-російському.

Ось чому, спостерігаючи перший крок студентства в Україні, у нас зроджувались мішані почуття, як у людини, що спостерігає перші кроки людини, хворої на дитячий параліч. На цю недугу хворіє суспільство УССР уже 50 років. Перший крок його високошкільної молоді є теж покищо тільки кроком української ноги в тісному московському чоботі.

Нічого собі, отой чобіток — чверть світу він придушує, але горе в тому, що він не на українську ногу шитий.

З НАШИХ БУДНІВ

Замість весняного привіту

„Надійшла весна прекрасна... мов дівчина в мініскерт", — можна б сказати словами поета, трохи їх усучаснивши, і мені самому кортить сказати чи написати щось росяно - незабудькове на привітання весні... Та в цьому моменті я пригадав собі, що в нашій „Свободі" є спеціяльна, сказати б, референтка весняно - сердечних справ, — моя молодша товаришка пера, Леся Лисак. У Лесиній мереженій творчості весна втішається окремим привілеєм. У мене, наприклад, признаюсь відкрито, весна пахне газоліною, з тої простої причини, що перед моїми вікнами красується газолінова станція фірми „Гесс". А в Лесі — весна пахне фіялками... Або лотишем... Або жасмінами, що так п'янили голови закоханим парам на Замковій горі в Перемишлі.

Пишучи весняні псальми фіялкам та деякій іншій рослинності, Леся, звичайно, мислить старокрайовими поняттями. В Краю фіялки пахли, — тут, хіба, треба їх парфумувати... Тутешні квіти втратили у мене кредит і всяке довір'я саме тому, що так багато тут їх продається штучних, фабрикованих! Навіть підроблений, десятидоляровий банкнот не робить на мене такого прикрого враження, як воскова троянда, дармащо вона виглядає, „як жива".

В цьому пункті я цілком погоджуюся з незабутнім моїм другом і земляком з Бібрецького повіту, сл. п. Іваном Шкварком. Він сказав одного разу, що фальшівників квітів треба карати законом так само, як фальшивомонетників! Коли ж я звернув його увагу на те, що з продажу штучних квітів живе багато бідних людей, покійний автор „Проклинаю" відповів авторитетно:

— На світі не сміє бути бідних людей! Кожному дядькові належиться курка в бpаґурі і пляшка горілки за ковбицею.

З небіжчиком важко було дискутувати, бо він мав свою власну життьову філософію, що її дехто називає „хлопською". Так само було мені важко виграти з ним партію шахів. Як штатний політв'язень, загартований в шахматних боях у львівських Бриґідках, він навчився грати „насліпо", тобто з пам'яті, і лупив мене без пам'яті в санаторії „Наш Дім" у Криниці! При тому підтримував мене на дусі словами:

— Ти, брате-соловію, граєш непогане, тільки в тебе слабша інтеліґенція...

З ранньою провесною, з ключами перелітних птахів, що вертаються з вирію, летять ці мої думки до Тебе, дорогий сусіде з княжого колись Звенигороду, до місця Твого вічного спочинку на цвинтарі в Сант Георґен, у підніжжі австрійських Альп... Хай зійдуть вони і розсіються не штучними, а живими, як не рідними, то хоч альпійськими фіялками на самітній Твоїй могилі, в далекій - чужій стороні...

Ікер.

Олекса Повстенко

ХРАМ СВ. СОФІЇ Й ДОЛЯ АРХІТЕКТУРНИХ ПАМ'ЯТОК ВЕЛИКОКНЯЖОЇ ДОБИ

(4)

Катедра св. Софії зазнала чималих пошкоджень під час російського нападу на Україну, а саме — на початку 1918 року, коли російсько-большевицьке військо під командою Муравйова, підступивши до Києва, стало нещадно руйнувати його гарматними набоями. Московські напасники не порахувалися навіть з тим, що уряд Української Народної Республіки оголосив місто вільним (з огляду на його дорогоцінні архітектурні пам'ятки) і залишив Київ.

Гарматний вогонь, умисне большевиками спрямований на найвизначніші старовинні будови столиці (коло 200-250 гарматних поцілів), зруйнував доцента дорогоцінні колекції українського мистецтва разом з будинком президента УНР — проф. М. Грушевського, колекції архітекта В. Кричевського (батька) та ін. Наслідком обстрілу були жахливі пошкодження в районі старокняжого Києва і на Печерському. З кількох десятків набоїв, що розривались на старовинних стінах Золотих Воріт, в районі Десятинної й Андріївської церков, на стінах Михайлівського монастиря тощо, декілька попало в кол. Трапезну церкву Софійського монастиря, в Софійську дзвіницю й катедру св. Софії. Один з набоїв влучив у стіну давнього вівтаря катедри. На щастя, мозаїки уціліли, хоч місцями повідставали від стіни й частинно обсипались. Під час повторного большевицького обстрілу (в жовтні 1919 р.) гарматний набій пробив західню стіну над хорами.

Муравйов у своєму відомому наказі про встановлення московсько-комуністичної влади в Україні, після зайняття Києва, заявив: „Цю владу ми несемо з далекої півночі на вістрях своїх багнетів, і там, де її встановляємо — всемірно підтримуємо її силою багнетів". Жорстокі окупанти не тільки нищили пам'ятки української національної архітектури, а й бібліотеки, школи, народні „Просвіти", заарештовували й тисячами розстрілювали людей, які говорили по-українськи, або просто, коли хто мав при собі яке посвідчення, писане українською мовою.

На початку совєтської влади безпосередню науково-дослідчу роботу при катедрі св. Софії продовжували такі інституції як Софійська Комісія Археологічного Комітету Всеукраїнської Академії Наук, Музей Архітектури Музейного Городка — Києво-Печерської лаври та Центральна Крайова Інспектура для охорони пам'яток мистецтва. В цей час також виконувались обміри й фотографування катедри. Наслідком наполегливої і плянованої діяльности цих закладів, за допомогою невеликих державних асиґнувань і переважно приватних пожертв, проведено ремонт храму та укріплення його західньої стіни, що була пробита гарматним набоєм під час обстрілу Києва в 1918 р. большевиками. Крім того частково відчищено з-під олійного замалювання XIX стол. давні фрески, промито і укріплено мозаїки, закріплено тиньк з фресками у хрищальні тощо. (Ці роботи провадив маляр М. Бойчук 1919 р., який пізніше був репресований владою). Разом з цим провадились роботи над дослідженням первісної архітектури храму (зондаж і часткове очищення від зовнішнього тиньку стін), детальні обміри, реконструкція давньої підлоги та ін. Одночасно налагоджується видання окремих статтей і більших розвідок про храм св. Софії.

Проте, поряд з науково-дослідчою роботою дедалі міцніюча совєтська влада уперто здійснює свої аґітаційно-антирелігійні настанови. З 1934 р. служби Божі в св. Софії заборонено. Совєтські офіційні путівники-інструкції говорять про причину цього зовсім недвозначно, а саме:

> „... на протязі багатьох років собор був не тільки центром релігійного одурювання мас, але одночасно й контрреволюційним гніздом, де були сконцентровані всі чорні сили реакцій..."

І далі:

> „... під час великої жовтневої соціялістичної революції попи проводили в Соборі аґітацію проти комуністичної партії, радянської влади, проголошуючи многоліття владі української буржуазії — Центральній Раді".

Або:

> „... у 1920 р. в Соборі була заснована автокефальна церква, де петлюрівські офіцери в рясах проводили свою підлу роботу, скеровану на відрив Радянської України від Радянської Росії..."

Отже, боячися саме останнього, большевики від „імени трудящих мас" і за постановою партії та уряду позбавляють св. Софію її прямого призначення, перетворивши її на державний архітектурно-історичний заповідник — „Софійський музей", де науково-дослідча робота щільно поєднувалась з аґітаційно-антирелігійною.

Після офіційного закриття служб Божих у Софійській катедрі (а також майже в усіх храмах і монастирях України), духівництво Української Автокефальної Православної Церкви на чолі з бл. п. митрополитами Василем Липківським і Миколою Борецьким заслано на далекі каторжні роботи або й фізично знищено, як „носіїв релігійного дурману". Протягом короткого часу репресовано двох митрополитів, тридцять єпископів, тисячі священиків і десятки тисяч вірних.

(Далі буде)

ЛИСТ З ПЕРЕМИШЛЯ

Перед З'їздом Перемиської громади в Ню Йорку 26-27-го квітня хочу поінформувати будущих учениць Української Жіночої Гімназії та семінаристок, які мешкали в Українському Інституті для дівчат в Перемишлі на Татарській вулиці про наш незабутній Інститут, з листа від одної інститутки, яка на моє прохання, відвідала Інститут в лютому ц. р.

Вона пише, що як увійшла в партер будинку Інституту, то здавалося їй, що помолодшала. Ожила моя молодість та багато, багато спогадів, зв'язаних з 8 роками, перебутими в гімназії і в Інституті.

Була обідова пора. У тому часі у нас гуділо, як в улику. Ми з великим гамором вбігали до їдальні. Одні перескакували два сходи, другі з'їздили на поруччях. Чути було всюди молодість, сміх, радість. Пані дир. Бордун не могла нас заспокоїти, а дир. Бачинський проходжувався коло нас та з усміхом питав, як нам смакує їда.

Тепер, в Інституті багато змін. В їдальні квадратові столи, на 4 особи. Ясно і чисто. Крісла складані. Образа Мати Божої немає. Кухня там, де була. Де мешкав дир. Бачинський — канцелярія.

В Інституті приміщено дві школи: „Засаднiча школа кравецька" і „Ліцеум економічне". Це все для інвалідів. Назва Інституту замінена на: „Заряд Вишколення Інвалідок". Очевидно — це польські школи.

На першому поверсі приміщено ці школи. Вхід до гімназії замурований. У всіх кімнатах є швальні, де сидять і щиють ці бідні дівчата. У двох великих кімнатах, де були спальні, приміщена „Школа економічна".

Всюди чисто. Підлоги футеровані. Всі ходять в пантофлях. Настрій сумний. На стінах в коридорах є „стінна газета" та різні ґаблютки, переважно строї — убрання з різних епох.

На другому поверсі — самі спальні. Там де мешкала пані Паліїв, — приміщений шпиталик. На вікнах фіранки. Капи на ліжках у всіх однакові. Центрального огрівання немає. Було зимно в кімнатах. Майже всі мали на ліжках перини. Шафи лишилися ті самі. Більші кімнати перегороджені на дві спальні. Ліжка ті самі, що були за наших часів.

Всі учениці — хворі на недуги костей. Школа має лікаря-хірурга. Деякі учениці вже були оперовані.

У цілому будинку тихо і сумно. Всіх учениць — 145.

Город не до пізнання. Пропали всі наші мрійні дівочі закутки. На спортовій площі — яринний город. Статуї Мати Божої немає. Город переділений на дві частини. З саду і квітів не має і сліду.

Там де була гімназія — приміщена інша школа, і її не було нагоди відвідати.

З сумом покидала я наш Інститут, мрії молодих літ.

Української мови не чути. Минулося, чи скоро вернеться те що нам було таке любе й дороге. Чи дожиємо до того, щоб знову був той радісний сміх, де буяла молодість, коли б українські дівчата вернулися до свого власного дому.

Л. Б.

ЧЕТВЕРТА КНИГА „ПІВНІЧНОГО СЯЙВА"

Четверта книга літературно - мистецького альманаху „Північне сяйво", присвячена 50-річчю української державности і соборности, з багатим і різноманітним змістом (беруть участь коло 50 письменників і мистців) незабаром виходить у світ у видавництві „Славута" (72 Вестбрук Драйв, Едмонтон 76, Канада). Книга ілюстрована репродукціями творів мистців та знятками деяких авторів.

Пам'яті покійного о. Михайла Кіндія

В суботу 12 квітня українська католицька громада у Фініксі, Арізона, під проводом о. пароха Михайла Горошка, відпровадила на вічний супочинок о. Михайла Кіндія, котрий був похоронений на цвинтарі св. Франціска. Перестало битися нестружене серце працівника - піонера Української Католицької Церкви у ЗСА на 86 році трудящого життя.

Сумних похоронних обрядів довершив о. парох М. Горошко в асисті о.о. Павла і Н. Боважкович з Питсбурзької дієцезії, в каплиці Сестер Служебниць, котрі опікувались покійним. Парохіяни церкви Успення Пресв. Богородиці та св. Стефана масовою участю в похоронних відправах віддали пошану покійному отцеві та молились за спокій його душі. Похороном займалась родина — Марія О. Ферранте. На заупокійній Службі Божій були численні римо - католицькі священики, котрі прийшли попрощатись з покійним.

Св. пам'яті о. М. Кіндій ходив до гімназії у Стрию, богословські студії закінчив в Духавній Семінарії у Львові, в 1909 році був висвячений Митрополитом Кир Андрієм Шептицьким на священика.

Душпастирював у Югославії серед бачванських українців, а від 1931 до 1955 року був парохом великої парохії св. Івана Хрестителя в Питсбурґу. У 1967 році, о. М. Горошко запросив його на постійний побут до Фініксу, де покійний провадив спів, і в неприсутності о. пароха відправляв недільні Богослужби.

Будучи парохом церкви св. Івана Хрестителя в Питсбурґу, в 1933 році зорганізував 8-клясову парохіяльну школу, щоб діти навчались української мови, релігії, історії та свого обряду. До школи сьогодні учащають коло двісті дітей і її провадять сестри Василіянки. Св. пам'яті о. М. Кіндрій все наказував, щоб помагати своїй Церкві, вчити дітей української мови, обряду, традиції. Понад усе любив літургічний церковний спів, бо він є красою нашого обряду та духово підносив нас ближче Бога. Тому, хоч слабкого здоров'я, не раз серед гарячого літа, покійний все любив співану Службу Божу. Це є прикладом і наукою для молодшого покоління, котре не раз знає українську мову, але йде на англійську Службу Божу, не раз має чудові голоси, але в неділю не має часу помогти співати на співаній Службі Божій. І для деяких, все, що чуже, то блистить...

В жовтні 1967 року, парохія св. Івана Хрестителя в Питсбурґу святкувала діямантовий Ювілей і в англомовнім (фільдель.) „Шляху" число 40 була поміщена довга стаття про діяльність всіх священиків цієї парохії. Особливо тепло згадували працю і чесноту пок. о. М. Кіндія. Подам в скороченні деякі вийнятки: „Отець М. Кіндій характером був подібний до деяких праведників Церкви, рівночасно здібний адміністратор парохією. — Під час депресії 1930 року, через велике задовження, банк хотів забрати церкву. Редукуючи свою власну платню, навіть помагаючи при чищенні, особистою просьбою переконуючи банк, щоб зачекати з довгом, — о. М. Кіндій за кілька років виплатив довг і врятував церкву".

От таких відданих працівників для Церкви і народу нам сьогодні потрібно, бо Церква є тим чинником, що збереже грядучі покоління від денаціоналізації. Тільки треба нам, українській спільноті, таким провідникам помагати і жертвувати. Нехай цих кілька слів про покійного буде грудкою землі на свіжу могилу заслуженого трудівника Української Католицької Церкви. Вічна Йому пам'ять!

Дмитро Владимір

НАРАДА УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ У БЕЛЬГІЇ

Лювен. — У Студентському Домі при вул. Галфмарстраат відбулась 29 березня Крайова учительська конференція, з ініціятиви УНОТ. На нараді, в якій взяло участь багато вчителів та студентів, що готуються стати педагогами й допомагають в українському шкільництві, були обговорені нові методи викладання, пристосовані до обставин у Бельгії. Нарада винесла різні рішення, сконстатувавши, що українське шкільництво в Бельгії опинилось у дуже складній ситуації. Орган Українського Допомогового Комітету в Бельгії, УДК, газета „Вісті" вже не раз інформувала про дедалі, то складніше становище українського шкільництва у тій країні, де немає дуже великих українських скупчень.

ЛІТАКИ ТИПУ „АН-10" ПЕРЕВЕЗЛИ 25 МЛН. ПАСАЖИРІВ

Пасажирські літаки конструкції українського інженера Олега Антонова з Києва, „АН-10", перевезли з 1957 р. дотепер 25 мільйонів пасажирів. „Ювілейним" пасажиром виявився якийсь Євдокімов — інженер Львівського заводу електроніки, він одержав нагороду. Літаки типу „АН-10" мають чотири турбіно - ґвинтові мотори; траплялись випадки, що літак з пасажирами летів і приземлювався лише з двома працюючими моторами. „АН-10" вирізняється стійкістю в повітрі.

ПОЛІТИЧНІ ЗМІНИ В ПРАЗІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ваччиною зовсім не свідчить про міцність комуністичних режимів у „братніх країнах": це доказ слабости диктатур. З свого інтересу Москва правильно зрозуміла небезпеку „реформованого комунізму" в Чехо - Словаччині. Бо розвиток подій у цій країні під проводом Дубчека та інших ішов до ліквідації однопартійної системи, до ліквідації диктатури компартії. А це ж основа „ленінізму". Ленін учив, що соціялізм можна збудувати тільки через диктатуру компартії.

17 квітня до влади прийшов Гусак. Цей стоїть за монопольну владу компартії, і його позицію похвалила Москва. Гусак заявив, що провадитиме господарські реформи. Москва не буде йому перешкоджати. Головне, що він плянує завести „нормалізацію": в своєму режимі не відходити від московської „норми", що відома ще з давніх царських часів: „тащіть і не пущать"...

П. А.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. М. Н., Дітройт: Посередню відповідь на Вашу пригадку дає редакційний коментар: „Призабутий добрий звичай", надрукований в цьому числі „Свободи". В давніх річниках „Свободи" навряд чи можна знайти допис з будь-якої родинної чи товариської зустрічі - імпрези, в якій не було б згадки про збірку пожертв на добрі цілі. Без такої збірки „Свобода" дописів не друкувала. Тепер „столи вгинаються" гості „весело бавляться", а про наші найпекучіші потреби забувають. І після того присилають довжелезні дописи до „Свободи", часто з фотографіями і вимагають негайно їх надрукувати. Першість мають у „Свободі" ті дописи з родинних і товариських імпрез, у яких є згадки про переведені з тієї нагоди збірки на добродійні цілі.

ВШ. Струк, Філядельфія: Дописи про успіхи нашої молоді друкуємо радо і безплатно, зокрема якщо молода людина та її батьки є членами УНСоюзу.

ВШ. Інж. К. Т-ло, Ню Йорк: „Свобода" зацікавлена в усіх вартісних матеріялах, але остаточне рішення щодо придатности до друку редакція може винести щойно після того, як матиме нагоду познайомитись із їх змістом.

ВШ. М. Кіндрачук, Ірвінґтон. Ви не одинокий, що маєте жаль до хронікарського „З українського життя в 1968-му році", надрукованого в „Свободі" з початком січня ц. р. Правду сказавши, наша редакція з жадним іншим матеріялом не має стільки клопотів, як з цією хронікою — від згаданих і незгаданих у ній. Ті, що про них чи про подію, в якій вони зацікавлені, не згадано, обвинувачують нас, подібно як і Ви, в тенденційності, конкуренції, злонамірености і в інших первородних гріхах журналістики. А ті, про яких є згадка, мають жаль, що не подано більше. Тим часом, ця коротка хроніка, що й називається „З українського життя", а не „Українське життя", приготована на підставі далеко не всіх вісток із 1-ої сторінки „Свободи", вибраних без будь-якої тенденції з думкою про загальну характеристику нашого життя, а не його повний реєстр, бо на це треба б було передруковувати бодай половину річника „Свободи". Ви могли б мати жаль до „Свободи", якби ми не відмітили події, про яку мова у Вашому листі. Але Ви знайдете про неї довшу вістку в „Свободі" з 16-го серпня 1968 р. Надрукувавши основну вістку про ту подію, чому ж нагло „Свобода" так прогрішилася, не згадавши про неї ще раз у хронікарському огляді? І чому ми мали б тепер друкувати Ваш допис про те, про що вже була основна вістка в „Свободі" вісім місяців тому?

ВШ. І. К., Пенсильвенія: Прохаєте поради — маємо для Вас тільки одну: робіть, що хочете, тільки не пишіть віршів.

ВШ. М. В., Філядельфія: „Свобода" має „алерґію" до надісланих циклостилевих матеріялів, якщо це не є офіційні пресові повідомлення наших центральних установ. В додатку, допис надісланий через шість тижнів після події.

ВШ. Д. Г-нна, Н. Й.: Ваші враження і роздуми „Чому це так?" радо надрукували б, якби Ви, рекомендуючи більшу жертвенність на одну ціль, не заохочували до неї рівночасно критикою жертвенности на інші цілі. Практика вчить, що наше жертвенне громадянство піддержить фінансово кожну добру ціль, але ще ніколи не мала успіху акція, яку ведеться під гаслом: „не давайте їм — давайте нам!" У таких випадках громада, звичайно, нікому не дає.

ВШ. А. Г-ий, Ню Йорк: Спасибі за „З и е хтуваний обов'язок". Допис на цю тему вже був надрукований.

Роковини Соборности і Самостійности України в Ню Бронсвіку

16 лютого в залі Скот при університеті Рутґерс у Ню Бронсвіку відбулася святочна Академія, присвячена 51 роковинам проголошення Самостійности та 50 роковинам Соборности Української Держави. Ні сніг, ні сильні вітри не спинили нікого прийти на цю академію і своєю присутністю задемонструвати свою любов і відданість далекій нам, та близькій і рідній серцю поневоленій Україні.

Академію розпочато відіграниям американського національного гимну. Голова Відділу УККА інж. Демян Ґеча мав вступне слово. Проклямацію мейора міста Ню Бронсвік п. Шіман прочитала пані Катерина Харченко. Декляматор член ОДУМА, Андрій Шевченко відчитав „Акт Соборности". Опісля відбувся апель молоді і спільна рецитація членів Пласту і СУМА.

Добре опрацьований реферат виголосив проф. І. Головінський. Панна Марійка Ґеча відограла на фортепіяні ряд композицій. Гавайське тріо в складі панів В. Оседчук, Богдан Кряк та Іриней Коваль відограли: „Збудись Україно", Києве мій" і „Марш УПА". Мішаний хор „Верховина" під енерґійною дириґентурою п. Леоніда Харченка відспівав „Живи Україно", „За рідний край", „Україно - зоре" і „Лента за лентою". Довгі оплески нагородили виконавців за їх спів.

Реферат від молоді по-українськи відчитала панна Соня Слободян. Милою несподіванкою для всіх був виступ квартету „Каравана". Збірний „Хор молоді", виконавцями якого були діти-члени Пласту, СУМА і ОДУМ-у, учні католицької парафіяльної школи і учні православної школи при Консисторії УПЦеркви в Бавнд Бруку, відспівали „Боже Великий, Творче Всесильний" і „Зірвалася хуртовина". Рій юначок СУМА продеклямував: „Січневий вітер" і „Майдан Софії".

Струнна оркестра під дириґентурою проф. В. Цісика, при українській католицькій церкві відограла в'язанку історичних пісень. Декораціями зайнялися і виготовили п. Марійка Ґеча і п. Леонід Харченко. Відспіванням національного гимну закінчено майже тригодинну академію.

Мирослав Яцусь

„ГЕРБ" МІСТА ЧЕРНІВЦІВ

Міська рада м. Чернівців „затвердила герб міста, проєкту Т. Герцюка", писала „Радянська Україна" з 4 квітня: „Він має форму геральдичного щита, на якому зображена зубчаста кам'яна брама з серпом і молотом угорі. Нижче — букова гілка з горішком над хвилястою лінією Пруту. В отворі брами — обриси гір" „Герб" буде вставлений у виконкомах, при в'їзді в місто, на площах і центральних магістралях, в аеропорті, на залізничному вокзалі, автобусній станції, в краєзнавчому музеї.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 3.

Б. Волошинович, Бруклин	$ 8.00
П. Крат, Гіллсайд	8.00
Б. Лотоцький, де Веліґост Флашінґ	8.00
С. Антонюк, Акрон	5.00
В. Бакалець, Пассейк	3.00
В. Береза, Чикаго	3.00
П. Боднар, Філядельфія	3.00
О. Борух, Деніелсвілл	3.00
І. Вучарська, Бронкс	3.00
Н. Варій, Стретфорд	3.00
А. Вічорек, Дітройт	3.00
О. Горин, Ст. Пітерсбург	3.00
Ю. І. Заяць, Ірвінґтон	3.00
С. Жураковський, Річмонд	3.00
В. Кашуба, Чикаго	3.00
Н. Кинік, Бервік	3.00
Д-р В. Кокорудз, Освіґо	3.00
І. Лазорик, Бруклин	3.00
П. Матлай, Ню Йорк	3.00
М. Мацько, Бруклин	3.00
Н. Николайчик, Чикаго	3.00
В. Петрук, Парма	3.00
М. Романишин, Мейфілд	3.00
К. Сидорак, Джексон Гайтс	3.00
І. Собенко, Ню Йорк	3.00
Д-р А. Р. Стрільбицький, Форт Вейн	3.00
Ю. Сусь, Вудсайд	3.00
М. Фірман, Блекстон	3.00
І. Цибульський, Сейр	3.00
С. Чеканський, Олифант	3.00
М. Черевко, Квін Енн	3.00
А. Чорний, Балтимор	3.00
Р. Юшкевич, Дітройт	3.00
І. Бабак, Філядельфія	2.00
Я. Валюк, Дітройт	2.00
Т. Бойко, Джерзі Ситі	2.00
М. Бориськевич, Дітройт	2.00
В. Глот, Джексон Гайтс	2.00
Ю. Каличук, Бронкс	2.00
В. Керницький, Дітройт	2.00
А. Кецко, Рочестер	2.00
С. Кириленко, Белойт	2.00
С. Кліщ, Елмайра Гайтс	2.00
М. Лисобей, Філядельфія	2.00
М. Мандибур, Гротон	2.00
І. Назаренко, Елизабет	2.00
В. Процак, Бріджпорт	2.00
І. Сенковський, Джерзі Ситі	2.00
М. Сосяк, Йонкерс	2.00
О. Стеткевич, Ріґо Парк	2.00
Ю. Чайка, Бетлегем	2.00
Я. Чернявський, Скокі	2.00
О. Яхно, Ню Йорк	2.00
Е. Біленький, Бруклин	1.00
В. Білоус, Чикаго	1.00
Г. Блонський, Чикаго	1.00
М. Волосанський, Квінс	1.00
О. Галичин, Йонкерс	1.00
С. Гасяк, Ст. Джозеф	1.00
о. М. Годинський, Міннеаполіс	1.00
В. Губчак, Чикаго	1.00
А. Гусар, Рочестер	1.00
Е. Гутович, Бруклин	1.00
З. М. Гловяк, Ню Йорк	1.00
С. Голиш, Чикаго	1.00
А. Данилюк, Дітройт	1.00
І. Данківський, Філядельфія	1.00
С. Дзера, Стетин Айленд	1.00
Е. Кіндзельський, Ірвінґтон	1.00
М. Ковач, Стретфорд	1.00
С. Кода, Стемфорд	1.00
Е. Козюпа, Ню Гейвен	1.00
І. Колода, Парма	1.00
Г. Криховець, Ст. Луіс	1.00
М. Кузла, Філядельфія	1.00
М. Кулинич, Геброн	1.00
М. Лепак, Чикаго	1.00
Г. Лозик, Мек Кіс Рокс	1.00
К. Лонкевич, Бронкс	1.00
Д. Лукашик, Вунсакет	1.00
К. Луценко, Філядельфія	1.00
Д-р Г. Масик, Толідо	1.00
Г. Мендак, Лорейн	1.00
В. Музика, Рослиндейл	1.00
К. Ніщук, Балтимор	1.00
Г. Осипів, Інґлвуд	1.00
І. Осовський, Віллімантик	1.00
І. Патуляк, Джерзі Сіті	1.00
Е. Піндічук, Скарборо	1.00
М. Ракуш, Маямі Біч	1.00
М. Романенко, Седдл Брук	1.00
Ю. Саварин, Чикаго	1.00
В. Сидор, Ню Йорк	1.00
С. Сідлярчук, Бостон	1.00
І. Сквіртнянський, Вудгейвен	1.00
Н. Стефанюк, Піттсфілд	1.00
С. Фармиґа, Пассейк	1.00
О. Чекановський, Ембрідж	1.00
М. Челядин, Стетин Айленд	1.00
о. В. Чужак, Рочестер	1.00

Володимир Луців закінчив концертові виступи в ЗСА, відлетів до Англії

Ню Йорк. — Після двотижневого перебування в ЗСА та виступів у кількох містах із самостійними концертами і в Шевченківських Концертах, спільно з іншими мистцями, відомий тенор, співак - бандурист Володимир Луців відлетів у понеділок до Англії. Від 18 травня він розпочне там виступи з міжнародним репертуаром у відпочинково-розваговій місцевості Торкі, що триватимуть 18 тижнів. До місцевості Торкі прибувають туристи і відпочинковці з ім'ям, з різних країн світу. Вол. Луців у свій міжнародний репертуар включає завжди декілька українських пісень та арій з українських опер. У суботу 22 березня він мав ціловечірній концерт у Чикаґо, в авдиторії Шопена, де виконав 20 пісень і арій та ще кілька наддатків на прохання публіки, схвильованої красою пісні і красою її виконання. Окремі точки співав при фортеп'яновому супроводі Вікторії Хвостик, „Думу про невольника" й кілька ін. речей — в супроводі бандури. У п'ятницю 18 квітня Вол. Луців дав прощальний концерт, в супроводі піяністки Калини Чічки-Андрієнко, в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, попереджений вступним словом голови Клюбу д-ра Н. Режепецького, який назвав Володимира Луціва амбасадором української пісні і музики за кордоном. У наддатках Вол. Луців виконав прегарну пісню недавно трагічно загинулого композитора В. Балтаровича на слова Лесі Українки „Гей піду я на зелені гори". В кінці тижня Володимир Луців виступав ще в Гартфорді й Ню Гейвені, на святкуваннях „Просвіти", а 21 квітня відлетів до Лондону.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

МОЇ ДНІ
БОРИС ОЛЕКСАНДРІВ
Ціна — 25 центів

А МИ ВДЯЧНІ ГОСПОДУ БОГУ...

„І ще молимось за вояків: Василя, Степана, Віктора, Івана, Юрія, Анатолія... — лунала молитва кожної Служби Божої протопресвітера А. Селепини, а з хорів лилася надхненна мелодія: „Господи помилуй, Господи помилуй, Господи помилуй", що наповнювала серця молящих.

І так пройшло два роки з того часу, коли Православна парафія св. Тройці в Ірвінґтоні прощала своїх вірних дітей в ряди Амер. Армії. Це була щира молитва всіх парафіян, бо знають один одного, як свою родину. Ця молодь росла на очах. Відвідували Парафіяльну школу, співали в Церковному хорі. Це ж вони виступали на кожній імпрезі, показуючи свої таланти, якими їх Господь нагородив. І так на протязі двох років ми їх не забували. Настоятель о. А. Селепина, хористи з дир. С. Вожаківським та сестриці парафії завжди на Різдво чи на Великдень посилали їм поздоровлення чи маленьку матеріяльну допомогу.

А тим, яким доля судилася бути у В'єтнамі, заслуговували на особливу увагу. Це були: перший ляйтенант Василь Янюк, сержант Василь Коздоба і капраль Анатолій Чернецький. Цей важливий новий 1969 рік був початком щасливого року, бо наші вояки живі й здорові повернулися до своїх батьків і до своєї Рідної Церкви. Параф. уряд, хор, сестриці організували їм 19-го квітня вечір - зустріч, на якому відзначили їх заслуги, особливо це підкреслив о. Артемій у своєму слові.

Перший ляйтенант Василь Янюк повернувся як герой, нагороджений 4-ма медалями за відвагу в боях, як командант одного з таборів у В'єтнамі. Він був головним доповідачем та ілюстрував картини з життя та боротьби у В'єтнамі проти комунізму. Парафіяльна заля була заповнена і люди сиділи, як зачаровані, слухаючи пояснення не лише фрагментів з боротьби, але й побуту, красвиди та святині. Не лише батьки, але й ми всі присутні були горді, що наші українські вояки не заплямували своє національне ім'я — захищаючи свою нову батьківщину Америку.

Розповідаючи про трагічні моменти, п. В. Янюк згадав своїх вірних товаришів з Армії, які згинули на полі бою. На прохання голови парохії п. М. Федчуна, всі присутні вшанували їх однохвилинною мовчанкою.

Хористи: п-і Ж. Бабенко, п. Рафаїл Венко, п-і В. Яковленко, п-на В. Гаращенко та п-а К. Загуменна проспівали ряд пісень у формі квартету, тріо та дуету під акомпаніямент дир. С. Вожаківського. П. Г. Венко прочитав власний вірш в пошану вояків.

Сестриці гостили всіх кавою та власним печивом.

Голова Параф. уряду п. М. Федчун зворушливо привітав та подякував, особливо п. В. Янюкові та всім, що спричинилися влаштувати цей небувалий вечір - зустріч.

Марія Вожаківська

Баль ґрадуантів

Вже від довших років, Окружна Рада СУА в Ню Йорку влаштовує зустріч Ґрадуантів, на яку звичайно приходили ґрадуанти з гайскулів і коледжів, разом з батьками та іншою ріднею і шкільними товаришами. Цього року заходами О. Р. СУА в Ню Йорку і Студентської Громади відбудеться зустріч, але в формі великого балю. Та молодеча імпреза — баль відбудеться 7-го червня, в Українськім Народнім Домі, 142 2-га Авеню.

Треба надіятись, що на баль прийде багато молоді, не лиш для самої забави, але для пошани своїх колеґ, які успішно покінчили свої студії. Крім презентації ґрадуантів, відбудеться мистецька програма. До балю пригравати буде знана нашій молоді оркестра „Темпо"

О. Р. і Студентська Громада доложать багато праці, щоб та молодеча імпреза вийшла успішно і залишила в пам'яті нашої молоді гарні спомини. На забаву-баль запрошуємо всю нашу молодь з Ню Йорку й околиці. Вступ лише 3 доляри. Всі ближчі інформації будуть подані пізніше.

Пресова Референтура
ОР СУА в Ню Йорку

Нові члени в ЦК КП УССР

Київ. — „Про дальше розгортання організаторської га ідеологічної роботи партійних організацій" — така була головна тема нарад пленуму так зв. Комітету комуністичної партії УССР, на чолі з П. Шелестом, що відбувся в Києві 15 квітня. На пленум було покликано перших секретарів обласних партійних організацій, які не є членами ЦК КП УССР, а також перших секретарів обласних комітетів комсомолу, голів правлінь різних товариств, у тому й атеїстично-безвірницького „Знання", керівників так зв. республіканських і союзно - республіканських міністерств тощо. На пленумі з головною промовою виступав П. Шелест, який домагався покращення „ідеологічної роботи", особливо серед молоді України. Газета „Радянська Україна" з 16 квітня повідомила, що на тому пленумі „прийнято відповідну постанову" і що пленум „перевів з кандидатів у члени ЦК КП УССР тт. В. Добрика, В. Цибулька, Б. Іванова", не відомих дотепер партійних функціонерів.

У РИМО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ СТАЛАСЯ знову неприємна подія: 49-річний о. Маріо Шенеберг, один із 15-ох найближчих асистентів єпископа Педро Аррупе, генерала ордену Єзуїтів, зрікся свого становища і хоч не вирікся духовного стану проте рішив — всупереч становищу своїх духовних зверхників — тісно працювати з світськими молодіжними організаціями, критичними супроти становища Апостольської Столиці в різних аутальних справах.

Якщо ваше забезпечення кінчається, забезпечіться негайно наново. Не залишайтеся ні одного для без забезпечення. Нещастя приходить ненадійно. УНСоюз запевнить вам найкраще і найдешевше забезпечення.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 3-го ТРАВНЯ 1969 р.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори 183 Відд. ім. гетьм. І. Мазепи о год. 7:30 по пол. в залі УНДому при Мартін.

На порядку: звіти членів Управи за останні 4 місяці. Місячних зборів не буде в червні, липні і серпні. Члени Управи будуть повідомлені про засідання Управи. Проситься чл. прибути і вирівняти чл. вкладки. — Управа.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ВАСИЛЬ ГАНИЧ, довголітній член Т-ва „Сокіл" — 336 Відд. УНС в Пармі, Огайо, помер 30-го березня 1969 р. в лікарні на Флориді, на 55 році життя. Покійний нар. 25 жовтня 1914 р. в Клівленді, Огайо, а до УНС вступив в квітні 1944 р. В січні 1969 р. втратив трагічно свого сина Василя, якого застрілили невідомі злочинці. Залишив у смутку дружину Анну, доньку Петрусю та внучку Анну, матір Юлію, братів: Михайла і Степана та сестру Анну. Похорон відбувся 3 квітня 1969 р. в Пармі, Огайо з пох. заведення до укр. правосл. церкви св. Володимира, а звідтіль на цвинтар Бруклин Гайтс, при участи рідних, приятелів і союзовців.

Вічна Йому Пам'ять!

Гр. Кісіль, секр

СТЕПАН КОВАЛЬ, довголітній член Т-ва ім. І. Франка — 299 Відд. УНС в Бофало, Н. Й., помер 23 березня 1969 р. на 70-му р. життя. Покійний нар. 15-го грудня 1899 р. в с. Орлів, пов. Зборів, Зах. Україна. До ЗСА прибув після 1-ої світової війни. Залив у смутку дружину Марію, синів: Володимира і Мирона та брата Олексія, предсідника 299-го Відділу УНС. Похорон відбувся 26 березня ц. р. з похоронного заведення до української православної церкви Преч. Діви Марії, а звідтіль на цвинтар св. Матея у Вест Сенека, Н. Й. при участи рідних, приятелів, односельчан та союзовців.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Сидорович, секр.

ВРЯЧ КАТЕРИНА, членка Т-ва Запор. Січ — 367 Відд. УНС в Рочестері, Н. Й., померла 15 квітня 1969 р. Народилася 1 лютого 1898 р. с. Бесковічі, пов. Перемишль, Зах. Україна. До ЗСА приїхала 1962 р. того ж року вступила до УНС. Полишила в смутку 3 дочки: Ольгу, Іванку й Ірину, 2 синів: Стефана й Тараса, 22 внуків й 9 правнуків, 3 сестри в Україні. Похорон відбувся 19 квітня 1969 р. з похоронного заведення до церкви св. Богоявлення, а відтак на цвинтар Holy Sepulchre при участи родини, знайомих й членів Т-ва.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Попович, секр.

ІВАН БОЖИК, член 456-го Відд. УНС в Тиммінс, Онт., Канада, помер 10-го квітня 1969 р. на 71 р. життя. Походив з с. Поляни Сировичі, пов. Сянік, Зах. Україна. До УНС вступив 1940 р. Був чл. парохії Св. Юрія в Тиммінс. Залишив в глибокому смутку дружину Анну, невістку-вдову Айрін, синів: Івана і Стефана, дочок: Дзасі і Марію та 12 внуків. Похорон відбувся 14 квітня 1969 р. з церкви св. Юрія, а відтак на католицький цвинтар в Тиммінс. Похоронні обряди відслужив о. С. Смик.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Воркевич, секр.

ДМИТРО КОЗАК, член Б-ва Пресвятої Тройці — 320-ий Відд. УНС в Балтімор, Мд., помер 4-го квітня 1969 р. на 47 р. життя. Покійний нар. в с. Нова Жучка, пов. Чернівці, Буковина. Похорон відбувся 9 квітня 1969 р. з похоронного заведення до Укр. Кат. Церкви св. Михаїла при участи знайомих та членів Відділу на цвинтар св. Михаїла.

Вічна Йому Пам'ять!

Ів. Малко, секр.

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Праця охоплює цілість життя, діяльности і творчости Івана Франка, починаючи від його дитячих і юнацьких літ аж по останні роки поета. Біографію і творчість розглядає автор на основі поетових творів і висловів самого Івана Франка. Автор наводить їх думки і погляди окремих франкознавців дореволюційних і післяреволюційних, як також сучасних підсовєтських. Щість новіших сторінок друку обіймає реєстр давньої і сучасної літератури про Івана Франка, яку використав автор.

Книжка повинна бути в кожній українській хаті.
654 сторін друку. Тверда оправа. Ціна $9.50.

Замовлення і належність слати:
"SVOBODA", 81-83 Grand Street (P.O.Box 346), JERSEY CITY, N.J. 07303